

Overdenking in de dienst voor kerk en wijk, Capelle-Schollevaar, 30 augustus 2009, 16.00 uur

Jaarthema: 'De Tien Geboden in Nederland'

Thema: 'Als er maar één God is, dienen we dan niet allemaal Dezelfde?' n.a.v. het eerste gebod

Lezingen: Exodus 20: 1-3 (kern: vers 3) en 1 Timotheüs 2: 1-7

1. Wordt in alle religies dezelfde God vereerd?

Het heeft heel wat gesprekken opgeleverd, het zilveren regeringsjubileum van Koningin Beatrix in 2005. Hare Majesteit de Koningin wilde als vorstin de hand reiken naar alle Nederlanders, ongeacht religie. Er zou daarom in Utrecht een bijeenkomst worden belegd met vertegenwoordigers van alle religies: christenen, moslims, Joden, hindoes, boeddhisten... Ook kerkelijke vertegenwoordigers werden dus uitgenodigd om hieraan mee te werken. En de vraag was: 'Hoe reageren we hierop?'

Er waren mensen, die zeiden: 'Dat is toch prachtig? Als mensen uit al die religies zoeken we naar dezelfde God, naar het Goddelijke, of het Hogere, net hoe je dat noemen wilt. Het is mooi om elkaar op te zoeken en te laten zien, ook aan de buitenwereld, dat we allemaal staan voor dezelfde zaak: een wereld waarin respect is voor het hogere, een wereld waarin alle gelovigen respect tonen voor elkaar en voor elkaars godsdienst, en een wereld waarin we willen leven vanuit de liefde.'

Er waren ook mensen, die zeiden: 'Wat de Koningin bedoelt, contact met elkaar, respect voor elkaar, liefde voor elkaar, daar staan we helemaal achter. Maar we kunnen niet nét doen, alsof we allemaal dezelfde God dienen, want dat is niet zo, dan zouden we liegen.'

Voelt u het? Die vragen, die spelen voortdurend in onze tijd en cultuur. Er is een heel sterk verlangen in onze samenleving, om bruggen te slaan, om grenzen te overstijgen. 'Er is toch maar één God?' wordt er dan gezegd. 'Je moet niet zo al die verschillen benadrukken, dan krijg je haat, extremisme, geweld en oorlog!'

2. De Bijbel is zwart-wit: God óf de afgoden!

Vanmiddag lezen we de Bijbel. Wat zegt die er nu eigenlijk over? En als we dan die heel centrale tekst lezen, de Tien Geboden, de grondwet voor Israël en daarmee ook voor ons als christenen, dan zien we meteen aan het begin, in het eerste gebod, heel zwart-wit: 'Ik ben de HEER, uw God, die u uit Egypte, uit de slavernij, heeft bevrijd. Vereer naast mij geen andere goden.' Dat is klip en klaar! Je kunt dus wel degelijk andere goden vereren. Het is niet zo, dat je altijd, eigenlijk, diezelfde God aanbidt. Als Hindoes zich richten tot Brahma, of tot Shiva, dan richten ze zich niet eigenlijk ten diepste tot de God van Israël. Nee, dan richten ze zich tot Brahma, of tot Shiva.

Zoals de Israëlieten in het Oude Testament zich richtten tot Baäl. Wat zei God dan, via de profeten? Zei Hij dan: 'Nou ja, je noemt hem nu wel Baäl, maar eigenlijk bid je tot Mij, want er is tenslotte maar één God.' Was dat zijn

boodschap? Nee, het was precies andersom! God zei: 'Je kiest óf voor Baäl, of voor Mij! Maar allebei, dat kan niet!' We hebben ook uit het Nieuwe Testament gelezen, 1 Timotheüs 2. Paulus schrijft daar aan zijn medewerker Timotheüs, in vers 4: 'God, onze redder, wil dat alle mensen worden gered en de waarheid leren kennen. Want er is maar één God, en maar één bemiddelaar tussen God en mensen, de mens Christus Jezus, die Zichzelf gegeven heeft als losgeld voor allen, als het getuigenis voor de vastgestelde tijd. Om dit te verkondigen ben ik als apostel aangesteld. Ik spreek de waarheid, ik lieg niet – ik ben aangesteld als leraar voor de heidenen om hun het geloof en de waarheid te onderwijzen.' Dus ook hier is het klip en klaar. Paulus zegt niet: 'Al die mensen om ons heen, die Zeus vereren, en Jupiter, die dienen dezelfde God, alleen, ze noemen Hem anders.' Nee, hij zegt: 'Ik trek erop uit om aan de heidenen, aan de niet-Joodse volken, de waarheid bekend te maken: er is maar één God, en die God is alléén te kennen door de bemiddeling van Jezus Christus.' In onze tijd betekent dat een duidelijk onderscheid ten opzichte van de Islam. In de Islam wordt heel nadrukkelijk gezegd: 'Jezus is wel een profeet, maar niet de Zoon van God. Hij is niet voor de zonden van de mensheid gestorven aan het kruis, en Hij is niet opgestaan uit de dood.' Paulus is heel duidelijk: de waarheid is dat er één God is en één bemiddelaar tussen God en mensen, Jezus Christus, en de Islam, die dat ontkent, staat dus tegenover de waarheid. En alles wat tegenover de waarheid staat, is dus dwaalleer, leugen. Zo zwart-wit ligt het.

3. De kern van het verschil: heeft God Zich bekend gemaakt of niet?

Waarom zijn die twee houdingen nu zó verschillend? De éne houding: 'In alle godsdiensten gaat het uiteindelijk om dezelfde God', en de andere houding: 'Alleen de God van Israël, die Zich heeft laten kennen in Jezus, is de ware God.' Waar ligt de wortel van het verschil?

Weet u wat de kern is waar het om draait? In die ene opvatting, dat alle religies uitkomen bij dezelfde God, ligt het uitgangspunt in onszelf, als mensen. Wij zoeken allemaal naar die ene God. Maar Hij Zelf laat Zich niet kennen, je kunt Hem niet zien, je kunt Hem niet horen, Hij blijft de grote onbekende, die Zich hult in geheimzinnigheid. Als het zó is, als we inderdaad niets van God Zelf weten, dan kunnen we elkaar inderdaad de hand reiken, en zeggen: 'Jongens, we weten het geen van allen, we doen allemaal ons uiterste best om die God te dienen, ieder op onze eigen manier. Laten we elkaar vooral de ruimte geven.'

In die tweede visie is God niet de grote Onbekende, maar heeft God Zich wel degelijk bekend gemaakt! En deze tweede visie is heel duidelijk, van het begin tot het eind, de bijbelse visie. God laat ons niet in het ongewisse! Om het zo maar eens te zeggen: Hij laat ons niet zwemmen, Hij laat ons niet gissen wie Hij is. Hij heeft Zich bekend gemaakt! Hoe beginnen de Tien Geboden: 'Toen sprak God al deze woorden'. God is niet een stomme God, maar een sprekende God! Paulus verwijst naar Jezus Christus als de Bemiddelaar tussen God en mensen, de enige die uit de hemel gekomen is om ons te laten zien wie God is. God heeft er alles, álles, álles voor over gehad om ons te bereiken. Om contact met ons te leggen. Om wel degelijk te

laten zien wie Hij is. In de Bijbel laat Hij Zichzelf in het hart kijken. In Jezus is Hij tot het uiterste gegaan om ons te redden. Voelt u wel dat het dan een klap in Zijn gezicht is, als wij zeggen: 'Ach, eigenlijk weten wij niks van God. Al die andere religies, die weten net zoveel of net zo weinig als wij weten. We zijn collega's in onwetendheid.'

Als we zo reageren, dan trappen we God op Zijn hart, want Hij heeft niet anders gedaan, de hele geschiedenis door, dan Zich naar ons uitstrekken, Zichzelf bekend maken als een God van trouw en van genade. Er is wel degelijk waarheid, ook als het over God gaat, het is niet allemaal giswerk. In dat kleine stukje dat we lazen noemt Paulus drie keer het woord 'waarheid'. Leest u maar mee: vers 4: 'God wil dat alle mensen worden gered en de waarheid leren kennen.' En vers 7: 'Ik spreek de waarheid, ik lieg niet – ik ben aangesteld als leraar voor de heidenen om hun het geloof en de waarheid te onderwijzen.'

4. Afgoden zijn levensgevaarlijk!

Het is dus naar God toe een diepe belediging om net te doen alsof alle godsdiensten verwijzen naar dezelfde God. Dat is de eerste reden waarom God dit gebod geeft:

'Vereer naast Mij geen andere goden.'

Je grieft Hem daarmee, je krenkt Hem ermee. Maar er is nog een tweede reden. Als God zegt: 'Loop niet naar andere goden,' dan is dat ook ter bescherming van onszelf. Want God weet: een afgod wordt altijd je ondergang. Naast God, met Zijn engelen, is er ook een duivel met zijn boze geesten. En die duivel, die krijgt je zijn greep via de afgoden. De duivel probeert je altijd bij God vandaan te trekken, en bij Jezus Christus. Dat kan door religieuze goden en het kan door alledaagse goden. Religieuze goden,

dat waren vroeger de Baäl en Jupiter, en nu kun je denken aan de goden van het hindoeïsme, en het boeddhisme. U denkt misschien: 'Dat is een ver van mijn bed show.' Maar misschien is het dichterbij dan u denkt. In yoga en transcendentale meditatie en in allerlei oosterse geneeswijzen is het doel dat je contact krijgt met de hogere wereld en de hogere machten. Dat lijkt allemaal heel onschuldig, maar lees er maar eens wat over, verdiep je erin, en je zult het ontdekken: het is geen gymnastiek. Religieuze goden houden je af van de God van Israël en van Jezus Christus. Ook de Islam houdt mensen weg bij Jezus Christus als Redder. God zegt: 'Vereer naast Mij geen andere goden.'

Naast religieuze goden heb je ook nog de alledaagse goden, alles wat je afhoudt van God en van Jezus. We hebben het daar vorige week over gehad. Het kan je werk zijn, je hobby, je computer, noem maar op. Alles wat je in de greep krijgt, en je daarmee weghoudt van Jezus Christus, van God, van de redding en van het eeuwige leven. Elke afgod leidt tot de dood.

Twee redenen dus voor dit gebod: 'Vereer naast Mij geen andere goden.' Ten eerste trap je er God mee op Zijn hart. Ten tweede houden de afgoden je weg van je redding, en zo slepen ze je naar de dood.

5. De éne God dienen betekent: mensen dienen!

En als je dat dan doet, en je eert alleen die ene God, word je dan arrogant naar hindoes en moslims, en noem maar op? Integendeel! Wat zegt Paulus? Vers 1: 'Allereerst

vraag ik dat er voor alle mensen gebeden wordt, dat er smeekbeden, voorbeden en dankgebeden voor hen worden uitgesproken', ook voor moslims, ook voor hindoes, noem maar op! 'Bid voor alle koningen en gezagsdragers, opdat we rustig en ongestoord kunnen leven, in alle vroomheid en waardigheid', met elkaar, wie we ook zijn en wat we ook geloven.

6. De solo-zeilster en haar redder

Ik eindig met een verhaal, om het samen te vatten, en om het nog op een andere manier mee te geven. Stel, er is een meisje van 13, dat maar één grote wens heeft: alleen, solo, rond de wereld zeilen. Laten we haar Linda noemen. Haar vader vindt het helemaal geweldig, hij steunt haar en zorgt voor een zeilschip. Op een dag vertrekt ze, uitgezwaaid door duizenden mensen. Maar een paar weken later krijgt haar vader een vreselijk bericht. Er is een man, ergens in Amerika, multimiljonair, van wie bekend is dat hij een zwak heeft voor jonge meisjes. En die man, mr. Jones, heeft in de krant gelezen over dit meisje, over Linda. En tijdens een feestje heeft deze mr. Jones tegen allerlei mensen gezegd: 'Die Linda, die is voor mij. Ze zal wat meemaken, daar op

volle zee!' Via-via komt dit bericht de vader van Linda ter ore.

Dus wat doet hij? Hij SMSt: 'Linda, voorzichtig aan doen, en als een zekere mr. Jones contact met je zoekt, ga er niet op in.' Maar de vader van Linda wordt steeds ongeruster. Hij denkt: 'Wat heb ik toegelaten? Hoe moet ik haar beschermen?' Dan gaat

hij naar de bank, hij neemt een torenhoge hypotheek op zijn huis, hij leent ál het geld dat hij kan lenen en koopt de snelste motorboot die hij kan vinden. Hij wil zorgen dat hij bij Linda in de buurt komt, zodat hij, als het nodig is, snel te hulp kan schieten.

Hij zegt zijn baan op, het kan niet anders, en zo snel hij kan vaart hij achter Linda aan. Weer een paar weken is hij eindelijk bij haar in de buurt. En dan op een dag, slaat het noodlot toe. Hoe het komt, en of het toeval is, ja of nee, dat weet niemand, maar precies waar Linda vaart komt een onderzeeboot boven, en Linda's zeilschip breekt middendoor. Linda slaat overboord, en daar drijft ze, midden op de oceaan, terwijl de onderzeeër nergens meer te bekennen is. In de verte, door de verreijker, heeft haar vader gezien wat er gebeurde. Hij geeft meteen vol gas, op weg om zijn dochter te redden. Maar als hij op een afstand is van misschien 100 meter, nadert in de lucht een helicopter, en er wordt een touw ladder neergelaten. Linda's vader, die er alles voor heeft overgehad om haar te beschermen, schreeuwt: 'Linda, niet doen! Niet doen! Kijk uit, dat is mr. Jones!' Maar Linda roept terug: 'Wat maakt dat nou uit? Als ik maar gered ben!'

In de Tien Geboden roept God het ons toe: 'Klim niet in die touw ladder! Vereer naast Mij geen andere goden! Waarom zou je de ondergang kiezen als je weet dat Ik je Redder ben, die je heeft bevrijd uit Egypte? Kom bij Mij! Ik geef je vrijheid! Ik geef je veiligheid! Ik geef je leven! Eeuwig leven! Denk alsjeblieft goed na!' Amen.